

ALŠENŲ PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNAS IR ŠV. JONO KRIKŠTYTOJO BAŽNYČIA

Pranciškonų vienuolynas ir Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia (1618, 1774). Bažnyčią ir vienuolyną fundavo LDK pakancleris Povilas Steponas Sapiega, 1618 m. bažnyčia iškilmingai pašventinta, perstatyta 1774 m. vėlyvojo baroko stiliumi. Bažnyčia - bazilikinis stačiakampio plano su pusapvale apside, bebokščiu fasadu pastatas. Prie bažnyčios iš pietvakarinės pusės prišlieti vienuolyno korpusai sudarė uždarą kiemą. XIX a. pr. priešais bažnyčią pastatyti klasicizmo stiliaus vartai-varpinė.

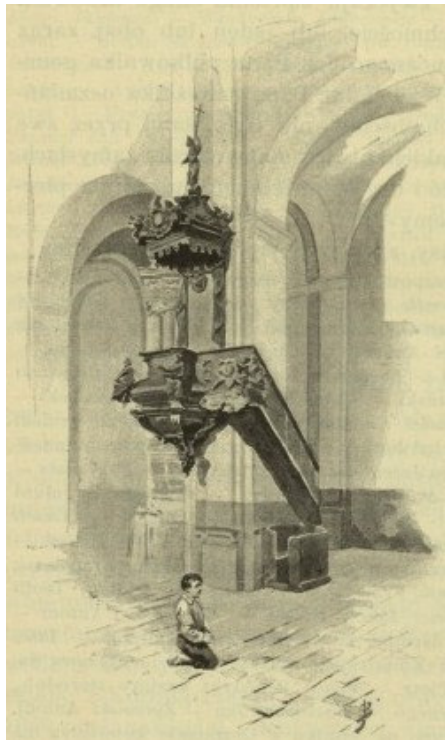

Alšėnų pilis. Napoleonas Orda, 1876 (Tolumoje matyti pranciškonų vienuolyno ir Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios ansamblis)

Alšėnų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia šiandien ir XIX a. pabaigoje

Bažnyčioje išlikęs vertingas XVIII a. vidurio interjeras, ypač iliuzine tapyba atliktas centrinis altorius (apie 1790 m., vaizduojama scena – Jonas Krikštytojas krikštija Jėzų; altorius-freska restauruota 2006-2007 m. lenkų restauratorių). Sapiegų laidojimo koplyčia. Bažnyčioje specialiai įrengtoje koplyčioje buvo palaidotas fundatorius Povilas Steponas Sapiega ir tris jo žmonos. Iš šaltinių žinoma, kad antkapis kompozicija priminė Leono Sapiegos ir dviejų jo žmonių antkapį Vilniaus Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčioje. XVIII a. bažnyčią rekonstruojant šis vertingas antkapinės renesanso skulptūros paminklas buvo išardytas, išliko tik epitafinės lentos su figūromis. Iki šiol bažnyčios šoninėje (dešiniojoje) navoje išlikusi XVIII a. freska – tapyta epitafija su kunigaikščių Sapiegų herbu, o antkapinės skulptūros išgabentos į BR Mokslų akademijos Baltarusijos senosios kultūros muziejų Minske.

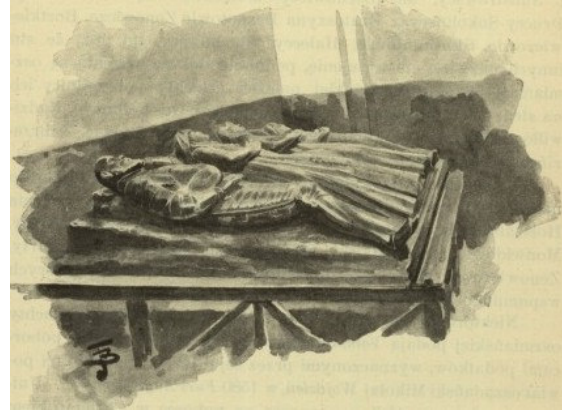
Alšėnų bažnyčios ambona XIX a. pab.

Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios pagrindinė nava ir centrinis altorius su freska (*Radzima.org*)

Šv. Jono Krikštytojo bažnyčios šoninė (dešinė) nava. Tolumoje XVIII a. freska su kunigaikščių Sapiegų herbu, kur buvo ir Povilo Stepono Sapiegos šeimos antkapis.

Sapiegų antkapis XIX a. leidinyje (Cz. Jankowski. *Powiat oszmiański*. Cz. 2, 1897)

XX a. 5 dešimtmetyje bažnyčia uždaryta, įsteigtos dirbtuvės; 1990 m. grąžinta tikintiesiems. Altorių-freską 2006-2007 m. restauravo lenkų restauratoriai.

Prie bažnyčios veikęs pranciškonų vienuolynas uždarytas 1832 m., dalis pastatų sugriauta, o likusiuose įkurtos kareivinės. Po II Pasaulinio karo čia buvo sandėlis, vaikų namai ir mokykla-internatas. Architektūrinis ansamblis kaip tik tuomet labiausiai ir nukentėjo. Dabar dalis vienuolyno pastatų grąžinta pranciškonams, likusioje dalyje veikia Valstybinio Baltarusijos meno muziejaus filialas.

Alšėnų Pranciškonų vienuolyno pastatai

Taip pat žr.:

- Гольшаны // Глобус Беларусі (<http://www.globus.tut.by/golshany/index.htm>)
- Касыцёл Сьв. Яна Хрысьціцеля і кляштар францысканаў // *Radzima.org* (http://www.radzima.org/pub/pomnik.php?lang=by&ksc=1&nazva_id=hrazhals01)
- Czesław Jankowski. *Powiat oszmiański: materiały do dziejów ziemi i ludzi*. Cz. 1, 2. 1896 -1897 (<http://www.polona.pl/dlibra/>)